

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

4. září 2014*

„Řízení o předběžné otázce — Soudní spolupráce v občanských věcech — Úpadková řízení — Pojem ‚provozovna‘ — Skupina společností — Provozovna — Právo zahájit vedlejší úpadkové řízení — Kritéria — Osoba oprávněná podat návrh na zahájení vedlejšího úpadkového řízení“

Ve věci C-327/13,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Cour d'appel de Bruxelles (Belgie) ze dne 7. června 2013, došlým Soudnímu dvoru dne 17. června 2013, v řízení

Burgo Group SpA

proti

Illochroma SA, v likvidaci,

Jérômovi Theettenovi, jakožto likvidátorovi společnosti Illochroma SA,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano, předseda senátu, A. Borg Barthet, E. Levits, M. Berger (zpravodajka) a S. Rodin, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

vedoucí soudní kanceláře: L. Carrasco Marco, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 2. dubna 2014,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Burgo Group SpA R. Hubertym a S. Voisinem, advokáty,
- za Illochroma SA, v likvidaci, a J. Theetena, jednatelů jakožto likvidátor společnosti Illochroma SA, J. E. Kuntzem, advokátem,
- za belgickou vládu M. Jacobs a L. Van den Broeck, jako zmocněnkyněmi, ve spolupráci s F. Gosselinem, advokátem,
- za německou vládu T. Henzem a J. Kemper, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: francouzština.

- za řeckou vládu M. Germani, jako zmocněnkyní,
- za španělskou vládu M. J. García-Valdecasas Dorrego, jako zmocněnkyní,
- za polskou vládu B. Czech a M. Arciszewskim, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi M. Wilderspinem, jako zmocněncem,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 3, 16 a 27 až 29 nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení (Úř. věst. L 160, s. 1, dále jen „nařízení“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností Burgo Group SpA (dále jen „Burgo Group“) na jedné straně a společností Illochroma SA (dále jen „Illochroma“), jež se nachází v likvidaci, a J. Theettenem, jednajícím jakožto likvidátor společnosti Illochroma, na straně druhé ve věci zahájení vedlejšího úpadkového řízení (dále jen „vedlejší řízení“), jež se týká majetku společnosti Illochroma, v Belgii.

Právní rámec

- 3 Body 11, 12 a 17 až 19 odůvodnění nařízení uvádí:

„(11) Toto nařízení vychází ze skutečnosti, že z důvodů značných odlišností v oblasti hmotného práva není účelné zavádět úpadkové řízení s obecnou působností na celém území Společenství. Bezvýjimečné uplatňování práva státu, který řízení zahájil, by z tohoto důvodu často mohlo vést k potížím. [...] Tuto skutečnost by mělo toto nařízení brát v úvahu [...] tím, že souběžně s vnitrostátními řízeními, která se týkají pouze majetku nacházejícího se ve státě, ve kterém bylo řízení zahájeno, umožní rovněž hlavní úpadkové řízení [dále jen „hlavní řízení“] s obecnou působností.

(12) [...] Za účelem ochrany různých zájmů umožňuje toto nařízení zahájit vedlejší řízení, která probíhají souběžně s hlavním řízením. Vedlejší řízení může být zahájeno v členském státě, ve kterém má dlužník provozovnu. [...]

[...]

(17) Před zahájením hlavního [...] řízení je právo na podání návrhu na zahájení úpadkového řízení v členském státě, ve kterém má dlužník provozovnu, omezeno na okruh místních věřitelů a věřitelů dlužníkovy místní provozovny, nebo na případy, kdy hlavní [...] řízení nemůže být zahájeno podle práva členského státu, ve kterém jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka. Důvod tohoto omezení spočívá v tom, že případy, kdy je požadavek na zahájení územního úpadkového řízení uplatněn před zahájením hlavního [...] řízení, jsou omezeny na míru nezbytně nutnou. Pokud je hlavní [...] řízení zahájeno, stávají se územní řízení řízeními vedlejšími.

(18) Toto nařízení neomezuje právo navrhnout po zahájení hlavního [...] řízení zahájení úpadkového řízení v členském státě, ve kterém má dlužník provozovnu. Zahájení vedlejšího [...] řízení by měl moci navrhnout správce podstaty v hlavním řízení nebo jiná osoba oprávněná podle vnitrostátních právních předpisů tohoto členského státu.

(19) Vedlejší [...] řízení může vedle ochrany místních zájmů sloužit i jiným účelům. Mohou nastat případy, kdy je struktura dlužníkovy majetku natolik složitá, že je obtížné spravovat jej jako jedinou jednotku, nebo jsou-li právní systémy, jichž se to týká, natolik odlišné, že mohou nastat potíže plynoucí z rozšíření účinků práva státu, ve kterém bylo řízení zahájeno, na jiné státy, ve kterých se nachází majetek. Z tohoto důvodu může správce podstaty v hlavním řízení navrhnout zahájení vedlejšího řízení, vyžaduje-li to účinná správa majetku.“

4 Článek 2 nařízení, nadepsaný „Definice“, stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

[...]

h) „provozovnou“ jakékoli provozní místo, kde dlužník vykonává nikoli přechodnou hospodářskou činnost za pomoci lidských a materiálních zdrojů.“

5 Článek 3 nařízení, nadepsaný „Mezinárodní příslušnost“, stanoví:

„1. Soudy členského státu, na jehož území jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, jsou příslušné k zahájení úpadkového řízení. V případě společnosti nebo právnické osoby se za místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy, považuje sídlo, pokud není prokázán opak.

2. Pokud jsou hlavní zájmy dlužníka soustředěny na území některého členského státu, jsou soudy jiného členského státu příslušné k zahájení úpadkového řízení proti dlužníkovi pouze tehdy, pokud má dlužník provozovnu na území tohoto členského státu. Účinky takového řízení jsou omezeny na majetek, který se nachází na území tohoto členského státu.

3. Pokud bylo úpadkové řízení zahájeno podle odstavce 1, stávají se jakákoli následná řízení podle odstavce 2 vedlejšími řízeními. Tato řízení musí být likvidačními řízeními.

4. Územní úpadková řízení uvedená v odstavci 2 mohou být zahájena před zahájením hlavního [...] řízení podle odstavce 1 pouze tehdy,

[...]

b) pokud žádá o územní úpadkové řízení věřitel, který má bydliště, obvyklé místo pobytu nebo sídlo v členském státě, na jehož území se nachází dotyčná provozovna, nebo jehož pohledávka vznikla na základě činnosti této provozovny.“

6 Článek 16 odst. 1 nařízení uvádí, že „[r]ozhodnutí o zahájení úpadkového řízení učiněné soudem členského státu, který je příslušný podle článku 3, je uznáváno ve všech ostatních členských státech od okamžiku, kdy nabude účinku ve státě, který řízení zahájil“.

7 Článek 27 nařízení, nadepsaný „Zahájení řízení“, stanoví:

„Zahájení řízení uvedeného v čl. 3 odst. 1 soudem členského státu, pokud je toto řízení uznáno v jiném členském státě (hlavní řízení), umožňuje v tomto jiném členském státě, jehož soud je příslušný podle čl. 3 odst. 2, zahájit vedlejší [...] řízení, aniž by byla dlužníková platební neschopnost v tomto jiném státě zkoumána. [...] Jejich účinky se omezují na majetek dlužníka nacházející se na území tohoto jiného členského státu.“

8 Článek 28 nařízení, nadepsaný „Rozhodné právo“, stanoví:

„Pokud toto nařízení nestanoví jinak, řídí se vedlejší řízení právem členského státu, na jehož území byla zahájena.“

9 Článek 29 nařízení, nadepsaný „Právo podat návrh na zahájení řízení“, stanoví:

„Návrh na zahájení vedlejšího [...] řízení může podat:

- a) správce podstaty v hlavním řízení;
- b) jakákoli jiná osoba nebo orgán oprávněný podat návrh na zahájení úpadkového řízení podle práva členského státu, na jehož území je zahájení vedlejšího řízení navrhováno.“

10 Článek 40 odst. 1 nařízení stanoví:

„Jakmile je v některém členském státě zahájeno úpadkové řízení, příslušný soud tohoto státu nebo jmenovaný správce podstaty neprodleně informují známé věřitele, kteří mají své obvyklé místo pobytu, bydliště nebo sídlo v jiných členských státech.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 11 Dne 21. dubna 2008 rozhodl tribunal de commerce de Roubaix-Tourcoing (obchodní soud v Roubaix-Tourcoing, Francie) o povolení reorganizace všech společností skupiny Illochroma, včetně společnosti Illochroma, která má sídlo v Bruselu (Belgie), a ustanovil J. Theetena správcem. Dne 25. listopadu 2008 rozhodl tentýž soud o likvidaci společnosti Illochroma a jmenoval J. Theetena likvidátorem.
- 12 Společnost Burgo Group, jež má sídlo v Altavilla-Vicentina-Vicenza (Itálie), je věřitelkou společnosti Illochroma, která jí nezaplatila za dodání zboží. Dne 4. listopadu 2008 zaslala Burgo Group J. Theettenovi přihlášku pohledávky ve výši 359 778,48 eur.
- 13 Dopisem ze dne 5. listopadu 2008 informoval J. Theetten společnost Burgo Group, že přihlášení této pohledávky nemůže zohlednit, jelikož k němu došlo opožděně.
- 14 Dne 15. ledna 2009 podala Burgo Group návrh na zahájení vedlejšího řízení proti společnosti Illochroma k tribunal de commerce de Bruxelles (Belgie). Vzhledem k tomu, že tento návrh byl v prvním stupni zamítnut, podala společnost Burgo Group odvolání k předkládajícímu soudu a zopakovala svůj původní návrh.
- 15 Předkládající soud v tomto ohledu poznamenává, že nařízení definuje „provozovnu“ jako jakékoli místo, kde dlužník vykonává nikoli přechodnou hospodářskou činnost za pomoci lidských a materiálních zdrojů, jak je tomu v projednávané věci. Společnost Illochroma má totiž v Belgii dvě provozovny, v jejichž případech je vlastníkem nemovitosti, nakupuje a dále prodává zboží a zaměstnává personál.

- 16 Odpůrci v původním řízení naproti tomu tvrdí, že vzhledem k tomu, že Illochroma má statutární sídlo v Belgii, nelze ji považovat za provozovnu ve smyslu nařízení. Vedlejší řízení jsou totiž vyhrazena provozovnám, které nemají právní subjektivitu.
- 17 Předkládající soud uvádí, že podle belgického práva rozhodného v projednávané věci může každý věřitel, a to i věřitel usazený mimo Belgii, podat k belgickému soudu návrh na zahájení úpadkového řízení proti svému dlužníkovi. Illochroma však tvrdí, že toto právo mají pouze věřitelé usazení v členském státě, v němž má sídlo soud, kterému byl předložen návrh na zahájení vedlejšího řízení, neboť toto řízení má pouze chránit místní zájmy.
- 18 Předkládající soud konečně poznamenává, že nařízení neupřesňuje, zda možnost poskytnutá osobám uvedeným v jeho článku 29, aby v členském státě, kde se nachází provozovna, podaly návrh na zahájení vedlejšího řízení, je právem, které musí příslušný soud uznat, nebo zda má tento soud možnost posoudit, zda je účelné toto řízení zahájit mimo jiné s cílem chránit místní zájmy.
- 19 Za těchto podmínek se cour d'appel de Bruxelles rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„Musí být nařízení [...], zejména pak jeho články 3, 16, 27 [až] 29, vykládáno v tom smyslu, že:

- 1) ‚provozovna‘ ve smyslu čl. 3 [odst.] 2 musí být chápána jako pobočka dlužníka, proti kterému bylo zahájeno hlavní řízení, a brání tomu, aby v rámci současně probíhající likvidace několika společností téže skupiny mohlo být proti těmto společnostem zahájeno vedlejší řízení v členském státě, v němž mají statutární sídlo, z důvodu, že mají právní subjektivitu;
- 2) osoba nebo orgán oprávněný podat návrh na zahájení vedlejšího řízení musí mít bydliště či statutární sídlo na území členského státu, k jehož soudu byl podán návrh na zahájení tohoto řízení, nebo musí mít toto právo všichni příslušníci Unie, prokáží-li existenci právní vazby na dotýcnou provozovnu, a
- 3) je-li hlavní [...] řízení likvidačním řízením, lze o zahájení vedlejšího [...] řízení proti provozovně rozhodnout pouze tehdy, splňuje-li kritéria účelnosti, která posuzuje soud členského státu, k němuž byl podán návrh na zahájení vedlejšího řízení?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- 20 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 3 odst. 2 nařízení musí být vykládán v tom smyslu, že v rámci likvidace společnosti v jiném členském státě, než ve kterém má statutární sídlo, může být vůči této společnosti zahájeno rovněž vedlejší řízení ve druhém členském státě, ve kterém má statutární sídlo a právní subjektivitu.
- 21 Společnost Burgo Group, německá, řecká, španělská a polská vláda, jakož i Evropská komise tvrdí, že ustanovení nařízení nebrání v takovém případě, jako je případ dotčený v původním řízení, zahájení vedlejšího řízení.
- 22 Konkrétně má Burgo Group za to, že definice pojmu „provozovna“, jež je uvedena v čl. 2 písm. h) nařízení, je jasná a nezohledňuje pojem „pobočka“ ani pojem „právní subjektivita“. Znění čl. 3 odst. 2 nařízení mimoto podle jejího názoru nebrání tomu, aby bylo vedlejší řízení zahájeno proti právnické

osobě, jež má statutární sídlo na témže území jako provozovnu, která odůvodňuje příslušnost soudu, k němuž byl podán návrh na zahájení tohoto vedlejšího řízení, prokáže-li se, že hlavní zájmy této právnické osoby jsou soustředěny v jiném členském státě.

- 23 Odpůrci v původním řízení naproti tomu tvrdí, že Illochroma nemá „provozovnu“ v Belgii. Illochroma je právnickou osobou založenou podle belgického práva, a v Belgii tedy bylo možné proti ní zahájit pouze hlavní řízení, pokud již takové řízení nebylo zahájeno ve Francii, kde jsou soustředěny hlavní zájmy této společnosti.
- 24 Belgická vláda dodává, že hlavní řízení bylo ve Francii zahájeno nesprávně, neboť místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy společnosti Illochroma, se nachází v Belgii.
- 25 Polská vláda na jednání zdůraznila, že pokud musí být čl. 3 odst. 2 nařízení vykládán v tom smyslu, že za takových podmínek, jako jsou podmínky dotčené v původním řízení, umožňuje zahájit vedlejší řízení, je třeba zajistit, aby místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy společnosti, bylo určeno striktně podle kritérií stanovených Soudním dvorem v rozsudku Eurofood IFSC (C-341/04, EU:C:2006:281).
- 26 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 3 odst. 1 nařízení jsou soudy členského státu, na jehož území jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, příslušné k zahájení hlavního řízení.
- 27 V tomto kontextu je podle čl. 16 odst. 1 nařízení hlavní řízení zahájené v členském státě uznáváno ve všech ostatních členských státech od okamžiku, kdy nabude účinku ve státě, který řízení zahájil. Z tohoto pravidla vyplývá, že soudy ostatních členských států uznávají rozhodnutí o zahájení úpadkového řízení, aniž jsou oprávněny přezkoumávat posouzení učiněné prvním soudem ohledně jeho příslušnosti (rozsudek Bank Handlowy a Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, bod 41 a citovaná judikatura).
- 28 Z toho plyne, že rozhodnutí soudu členského státu zahájit hlavní řízení proti společnosti, která je dlužníkem, a alespoň implicitní zjištění skutečnosti, že místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy této společnosti, se nachází v tomto státě, nemohou být v zásadě zpochybněna soudy ostatních členských států.
- 29 Pokud jde o toto místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy, čl. 3 odst. 1 druhá věta nařízení stanoví, že v případě společnosti nebo právnické osoby se za místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy, považuje statutární sídlo, pokud není prokázán opak. Ze samotného znění tohoto ustanovení tak vyplývá, že uvedené místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy společnosti, se nemusí pro účely použití nařízení shodovat s místem jejího statutárního sídla.
- 30 Mimoto je třeba připomenout, že bod 18 odůvodnění nařízení uvádí, že nařízení neomezuje právo navrhnout po zahájení hlavního řízení zahájení úpadkového řízení v členském státě, ve kterém má dlužník provozovnu. Článek 3 odst. 2 nařízení stanoví, že v takovém případě jsou soudy jiného členského státu příslušné k zahájení vedlejšího řízení pouze tehdy, pokud má dlužník provozovnu na území tohoto členského státu.
- 31 Pokud jde v tomto kontextu o pojem „provozovna“, tento pojem je definován v čl. 2 písm. h) nařízení jako „jakékoli provozní místo, kde dlužník vykonává nikoli přechodnou hospodářskou činnost za pomoci lidských a materiálních zdrojů“. Jak přitom již Soudní dvůr rozhodl, skutečnost, že tato definice váže výkon hospodářské činnosti na přítomnost lidských zdrojů, ukazuje, že je nezbytná minimální míra organizace a určitá stabilita a že z toho *a contrario* vyplývá, že pouhá existence jednotlivých majetkových hodnot nebo bankovních účtů v zásadě nesplňuje požadavky pro označení za „provozovnu“ (rozsudek Interedil, C-396/09, EU:C:2011:671, bod 62).

- 32 Naproti tomu je nesporné, že definice uvedená v čl. 2 písm. h) nařízení neobsahuje žádný odkaz na místo statutárního sídla společnosti, která je dlužníkem, nebo právní formu, kterou má dotčené provozní místo. S ohledem na své znění tedy nevylučuje, že provozovna může mít pro účely tohoto ustanovení právní subjektivitu a může se nacházet v členském státě, ve kterém má tato společnost uvedené sídlo, a to pod podmínkou, že splňuje kritéria stanovená v tomto ustanovení.
- 33 Takový výklad je rovněž potvrzen cíli souvisejícími s možností navrhnout zahájení vedlejšího řízení, která je stanovena mimo jiné v čl. 29 písm. b) nařízení.
- 34 Bod 11 odůvodnění nařízení totiž uvádí, že „z důvodů značných odlišností v oblasti hmotného práva není účelné zavádět úpadkové řízení s obecnou působností na celém území Společenství“, že „[b]ezvýjimečné uplatňování práva státu, který řízení zahájil, by z tohoto důvodu často mohlo vést k potížím“ a konečně že tuto skutečnost by mělo nařízení brát v úvahu mimo jiné „tím, že [...] umožní rovněž hlavní úpadkové řízení s obecnou působností“. Bod 12 odůvodnění nařízení tak upřesňuje, že vedlejší řízení lze zahájit mimo jiné „[z]a účelem ochrany různých zájmů“, přičemž bod 19 odůvodnění nařízení dodává, že vedlejší řízení může vedle ochrany místních zájmů sloužit i „jiným účelům“.
- 35 Pokud by tedy pojem „provozovna“ měl být vykládán v tom smyslu, že nemůže zahrnovat provozní místo společnosti, která je dlužníkem, tedy místo, které splňuje kritéria výslovně stanovená v čl. 2 písm. h) nařízení a nachází se na území členského státu, ve kterém se nachází statutární sídlo této společnosti, „místním zájmům“, mezi něž patří mimo jiné zájmy věřitelů usazených v tomto členském státě, by byla odepřena ochrana stanovená v nařízení ve formě zahájení vedlejšího řízení v uvedeném členském státě.
- 36 V tomto ohledu je třeba upřesnit, že ochrana místních věřitelů sice není jediným cílem sledovaným možností zahájit vedlejší řízení, avšak nic to nemění na tom, že takový výklad, jaký je uveden v předchozím bodě, by byl jednoznačně v rozporu s tímto hlavním cílem nařízení, a to tím spíše, že obecně je pravděpodobné, že „místní“ zájmy, které zasluhují ochrany podle ustanovení nařízení, jsou přítomny právě v členském státě, ve kterém se nachází sídlo dotyčné společnosti, která je dlužníkem, a to i v případě, že místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy této společnosti, se nachází v jiném členském státě.
- 37 Takové zájmy totiž mohou spočívat mimo jiné v legitimním očekávání věřitele, že může žádat realizaci věcného práva k majetku dlužníka, který je součástí dotyčné provozovny, nebo že se na něj vztahují jiná přednostní práva podle pravidel platných v členském státě, ve kterém se tato provozovna nachází, přičemž tato pravidla jsou pro věřitele předvídatelná v okamžiku navázání obchodního vztahu s dlužníkem.
- 38 Takový výklad, jaký je uvedený v bodě 35 tohoto rozsudku, by dále mohl vést k diskriminačnímu zacházení s věřiteli usazenými v členském státě, ve kterém má společnost, která je dlužníkem, statutární sídlo, zejména ve srovnání s věřiteli usazenými v jiných členských státech, ve kterých se případně nacházejí další provozovny dlužníka.
- 39 Za těchto podmínek je třeba na první otázku odpovědět, že čl. 3 odst. 2 nařízení musí být vykládán v tom smyslu, že v rámci likvidace společnosti v jiném členském státě, než ve kterém má statutární sídlo, může být proti této společnosti zahájeno rovněž vedlejší řízení ve druhém členském státě, ve kterém má statutární sídlo a právní subjektivitu.

Ke druhé otázce

- 40 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 29 písm. b) nařízení musí být vykládán v tom smyslu, že osoba nebo orgán oprávněný podat návrh na zahájení vedlejšího řízení musí mít bydliště či statutární sídlo v členském státě, na jehož území je podáván návrh na zahájení tohoto řízení, nebo že návrh na zahájení takového řízení může podat každý státní příslušník, jehož pohledávka vznikla na základě činnosti této provozovny.
- 41 Společnost Burgo Group a v podstatě belgická a řecká vláda, jakož i Komise v tomto ohledu tvrdí, že není nutné, aby věřitel, který navrhuje zahájení vedlejšího řízení, měl bydliště nebo statutární sídlo v členském státě, ve kterém se nachází dotyčná provozovna, nebo doložil, že jeho pohledávka vznikla na základě činnosti této provozovny. Tyto podmínky se podle čl. 3 odst. 4 nařízení uplatní pouze v případě, kdy je návrh na zahájení nezávislého územního řízení podán před zahájením hlavního řízení v jiném členském státě. Naproti tomu po zahájení hlavního řízení jsou podmínky pro zahájení vedlejšího řízení v zásadě upraveny vnitrostátním právem členského státu, ve kterém se nachází dotyčná provozovna.
- 42 Odpůrci v původním řízení naproti tomu uvádí, že podle belgického práva může návrh na zahájení vedlejšího řízení platně podat pouze věřitel, který má bydliště nebo sídlo v Belgii, přičemž Soudní dvůr nemá pravomoc k výkladu ustanovení belgického práva, která jsou jako jediná rozhodující ve věci v původním řízení.
- 43 Z cílů sledovaných nařízením podle německé vlády mimo jiné vyplývá, že pokud jde o otázku, kdo je kromě správce podstaty jmenovaného v hlavním řízení oprávněn podat návrh na zahájení vedlejšího řízení, je sice rozhodující vnitrostátní právo, avšak toto právo nemůže vycházet ze statutárního sídla nebo bydliště věřitele nebo orgánu, který podává návrh na toto zahájení, v dotčeném členském státě.
- 44 Španělská vláda dodává, že vzhledem k tomu, že cílem vedlejších řízení není pouze chránit místní zájmy, aktivní legitimaci nelze omezit na osoby, které mají „místní“ vazbu.
- 45 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 29 písm. b) nařízení může návrh na zahájení vedlejšího řízení podat kromě správce podstaty v hlavním řízení „jakákoli jiná osoba nebo orgán oprávněný podat návrh na zahájení úpadkového řízení podle práva členského státu, na jehož území je zahájení vedlejšího řízení navrhováno“. Z tohoto ustanovení tedy jasně vyplývá, že právo podat návrh na zahájení vedlejšího řízení musí být v první řadě posouzeno na základě dotčeného vnitrostátního práva.
- 46 Avšak členské státy, jež přijaly vnitrostátní ustanovení upravující otázku, které osoby jsou oprávněny podat návrh na zahájení vedlejšího řízení, jsou podle ustálené judikatury povinny dbát na to, aby byl s ohledem na cíl nařízení zajištěn jeho užitečný účinek (v tomto smyslu viz zejména rozsudek Endress, C-209/12, EU:C:2013:864, bod 23 a citovaná judikatura).
- 47 Jak přitom vyplývá z bodu 34 tohoto rozsudku, cílem ustanovení nařízení, která se týkají práva věřitele podat návrh na zahájení vedlejšího řízení, je zejména zmírnit dopady všeobecného použití práva členského státu, na jehož území je zahájeno hlavní řízení, tím, že za určitých podmínek umožňují zahájení vedlejších řízení s cílem chránit „různé zájmy“, které zahrnují jiné než „místní zájmy“.
- 48 Z bodů 17 a 18 odůvodnění a z čl. 3 odst. 2 a 4 nařízení dále vyplývá, že toto nařízení jasně rozlišuje mezi územními řízeními zahájenými před zahájením hlavního řízení a vedlejšími řízeními. Pouze v případě prvně uvedených řízení je právo navrhnout jejich zahájení přiznáno jen věřitelům, kteří mají bydliště, obvyklé místo pobytu nebo sídlo v členském státě, na jehož území se nachází dotyčná provozovna, nebo jejichž pohledávka vznikla na základě činnosti této provozovny (v tomto smyslu viz rozsudek Zaza Retail, C-112/10, EU:C:2011:743, bod 30). Z toho *a contrario* plyne, že tato omezení se nevztahují na vedlejší řízení.

- 49 Konečně pokud jde konkrétně o možné omezení práva podat návrh na zahájení vedlejšího řízení pouze na místní věřitele, je třeba konstatovat, že takové omezení by rozlišovalo podle kritérií, která mohou být především na újmu státním příslušníkům jiných členských států, jelikož osobami, které v příslušném členském státě nemají bydliště, jsou nejčastěji osoby, které nejsou jeho státními příslušníky. Takové rozlišení by představovalo nepřímou diskriminaci na základě státní příslušnosti, která je podle ustálené judikatury v zásadě zakázána (viz zejména rozsudek Komise v. Itálie, C-388/01, EU:C:2003:30, bod 14 a citovaná judikatura).
- 50 Ačkoli nařízení v bodě 17 odůvodnění uvádí výslovné odůvodnění preferenčního zacházení – stanoveného v čl. 3 odst. 4 písm. b) nařízení – s věřiteli, kteří mají bydliště nebo statutární sídlo v členském státě, na jehož území se nachází dotyčná provozovna, a s věřiteli, jejichž pohledávka vznikla na základě činnosti této provozovny, pokud jde o zahájení územního řízení před zahájením hlavního řízení, tedy odůvodnění, které vychází ze snahy omezit zahájení nezávislých územních řízení před hlavním řízením na míru nezbytně nutnou, takové odůvodnění však není uváděno, ani nemůže být na základě ustanovení nařízení přijato, pokud jde o vedlejší řízení.
- 51 S ohledem na výše uvedené je třeba na druhou otázku odpovědět, že čl. 29 písm. b) nařízení musí být vykládán v tom smyslu, že otázka, která osoba nebo orgán jsou oprávněny podat návrh na zahájení vedlejšího řízení, musí být posouzena na základě vnitrostátního práva členského státu, na jehož území je zahájení tohoto řízení navrhováno. Právo podat návrh na zahájení vedlejšího řízení však nelze omezit pouze na věřitele, kteří mají bydliště nebo statutární sídlo v členském státě, na jehož území se nachází dotyčná provozovna, nebo pouze na věřitele, jejichž pohledávka vznikla na základě činnosti této provozovny.
- Ke třetí otázce*
- 52 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda v případě, že je hlavní řízení likvidačním řízením, musí zahájení vedlejšího řízení proti provozovně splňovat kritéria účelnosti, která posuzuje soud členského státu, k němuž byl podán návrh na zahájení vedlejšího řízení.
- 53 Společnost Burgo Group uvádí, že právo, a nikoliv pouhá možnost, podat návrh na zahájení vedlejšího řízení je korektivem k zásadě univerzality úpadku, která je zakotvena v nařízení, jenž nestanoví přezkum důvodů účelnosti soudem, k němuž byl podán návrh na zahájení vedlejšího řízení.
- 54 Odpůrci v původním řízení naproti tomu tvrdí, že zahájení vedlejšího řízení je pouhou možností poskytnutou soudům a osoba podávající insolvenční návrh musí odůvodnit zájem na zahájení tohoto řízení a prokázat, že zahájení uvedeného řízení jí umožní dovolávat se lepšího pořadí nebo jiného preferenčního práva.
- 55 Belgická vláda připomíná širokou posuzovací pravomoc, kterou má soud, k němuž byl podán návrh na zahájení řízení podle článku 29 nařízení, pokud jde o zahájení vedlejšího řízení.
- 56 Německá a řecká vláda v podstatě sdílí stanovisko společnosti Burgo Group. Systematika a cíle ustanovení nařízení hovoří ve prospěch výkladu, podle kterého dotyčný soud nemůže v tomto kontextu zkoumat otázky účelnosti. V tomto ohledu není podle jejich názoru rozhodující, zda je již zahájené hlavní řízení likvidačním řízením nebo řízením o reorganizaci.
- 57 Španělská vláda zdůrazňuje, že na rozdíl od věci, v níž byl vydán rozsudek Bank Handlowy a Adamiak (EU:C:2012:739, bod 63), je hlavní řízení dotčené v projednávané věci řízením likvidačním. Soudní dvůr se mimoto v daném rozsudku nezabýval možností zahájit vedlejší řízení, či nikoliv, ale pouze funkcí soudu po zahájení vedlejšího řízení.

- 58 Komise z rozsudku Bank Handlowy a Adamiak (EU:C:2012:739) dovozuje, že nařízení neukládá povinnost zahájit vedlejší řízení, ale stanoví pouze možnost tak učinit. V případě, že věřitel navrhuje zahájení vedlejšího řízení nedodržel lhůtu k přihlášení své pohledávky v hlavním řízení, jeho zájem na jejím přihlášení ve vedlejším řízení lze uznat pouze tehdy, pokud nebyl v souladu s článkem 40 nařízení řádně informován o zahájení hlavního řízení.
- 59 Za účelem odpovědi na třetí otázku je třeba úvodem připomenout, že podle článku 27 nařízení umožňuje zahájení hlavního řízení zahájit v jiném členském státě, jehož soud je příslušný podle čl. 3 odst. 2 nařízení, vedlejší řízení. Jak vyplývá z judikatury Soudního dvora, zahájení takového řízení je možné jak v případě, kdy má hlavní řízení ochranný účel, tak *a fortiori* v případě, kdy je hlavní řízení řízením likvidačním (v tomto smyslu viz rozsudek Bank Handlowy a Adamiak, EU:C:2012:739, bod 63).
- 60 Kromě toho je třeba připomenout, že článek 28 nařízení uvádí, že pokud toto nařízení nestanoví jinak, řídí se vedlejší řízení právem členského státu, na jehož území byla zahájena.
- 61 V tomto ohledu je třeba rovněž zdůraznit, že bod 12 odůvodnění a článek 27 nařízení pouze umožňují zahájit vedlejší řízení na návrh osob uvedených v článku 29 daného nařízení, aniž příslušným soudům bez ohledu na rozhodné vnitrostátní právo výslovně přiznávají posuzovací pravomoc týkající se zohlednění prvků účelnosti v tomto kontextu.
- 62 Kromě toho nařízení v kapitole III, nadepsané „Vedlejší úpadková řízení“, sice obsahuje řadu ustanovení, která se týkají mimo jiné spolupráce mezi správci podstaty jmenovanými v hlavním řízení a v jednom nebo několika probíhajících vedlejších řízeních, avšak neobsahuje sebemenší údaj o možných kritériích „účelnosti“, která by měl soud, k němuž byl podán návrh na zahájení vedlejšího řízení, zohlednit.
- 63 Z toho plyne, že vzhledem k tomu, že nařízení neobsahuje ustanovení, které stanoví, že soud, k němuž byl podán návrh, musí nebo za určitých podmínek nesmí zahájit vedlejší řízení, otázka, zda má tento soud v tomto ohledu posuzovací pravomoc, která mu umožňuje mimo jiné zohlednit prvky účelnosti, spadá v zásadě pod vnitrostátní právo členského státu, na jehož území je zahájení tohoto řízení navrhováno.
- 64 V tomto kontextu je však třeba zaprvé připomenout, že členské státy musí při stanovování podmínek pro zahájení vedlejšího řízení dodržovat unijní právo a zejména obecné zásady unijního práva a ustanovení nařízení (v tomto smyslu viz rozsudek Deutsche Lufthansa, C-109/09, EU:C:2011:129, bod 37 a citovaná judikatura). Členské státy tedy nemohou mimo jiné stanovit podmínky pro zahájení vedlejšího řízení, které by v rozporu se zásadou zákazu diskriminace rozlišovaly mezi věřiteli navrhujícími zahájení tohoto řízení podle jejich bydliště nebo statutárního sídla.
- 65 Zadruhé soud, k němuž byl podán návrh na zahájení vedlejšího řízení, musí za použití svého vnitrostátního práva zohlednit cíle sledované možností zahájit takové řízení, jak jsou připomenuty v bodě 34 tohoto rozsudku.
- 66 Zatřetí je třeba zdůraznit, že po zahájení vedlejšího řízení musí soud, který toto řízení zahájil, zohlednit cíle hlavního řízení a přihlédnout k systematice nařízení při dodržení zásady loajální spolupráce (rozsudek Bank Handlowy a Adamiak, EU:C:2012:739, bod 63).
- 67 S ohledem na výše uvedené je třeba na třetí otázku odpovědět, že nařízení musí být vykládáno v tom smyslu, že je-li hlavní řízení likvidačním řízením, zohlednění kritérií účelnosti soudem, k němuž byl podán návrh na zahájení vedlejšího řízení, spadá pod vnitrostátní právo členského státu, na jehož území je zahájení tohoto řízení navrhováno. Členské státy však musí při stanovování podmínek pro zahájení takového řízení dodržovat unijní právo a zejména obecné zásady unijního práva a ustanovení nařízení.

K nákladům řízení

- ⁶⁸ Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 3 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení musí být vykládán v tom smyslu, že v rámci likvidace společnosti v jiném členském státě, než ve kterém má statutární sídlo, může být proti této společnosti zahájeno rovněž vedlejší úpadkové řízení ve druhém členském státě, ve kterém má statutární sídlo a právní subjektivitu.
- 2) Článek 29 písm. b) nařízení č. 1346/2000 musí být vykládán v tom smyslu, že otázka, která osoba nebo orgán jsou oprávněny podat návrh na zahájení vedlejšího úpadkového řízení, musí být posouzena na základě vnitrostátního práva členského státu, na jehož území je zahájení tohoto řízení navrhováno. Právo podat návrh na zahájení vedlejšího úpadkového řízení však nelze omezit pouze na věřitele, kteří mají bydliště nebo statutární sídlo v členském státě, na jehož území se nachází dotyčná provozovna, nebo pouze na věřitele, jejichž pohledávka vznikla na základě činnosti této provozovny.
- 3) Nařízení č. 1346/2000 musí být vykládáno v tom smyslu, že je-li hlavní úpadkové řízení likvidačním řízením, zohlednění kritérií účelnosti soudem, k němuž byl podán návrh na zahájení vedlejšího úpadkového řízení, spadá pod vnitrostátní právo členského státu, na jehož území je zahájení tohoto řízení navrhováno. Členské státy však musí při stanovování podmínek pro zahájení takového řízení dodržovat unijní právo a zejména obecné zásady unijního práva a ustanovení nařízení č. 1346/2000.

Podpisy.